

Liperi

Arviointikertomus vuodelta 2021

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Puheenjohtajan katsaus 2021

Puheenjohtajan katsaus 2021

Lukijalle: Arvioitavana on ollut ensimmäinen valtuustokauden 2021-2024 tilikausi

Tarkastuslautakunta on kokoontunut kahdeksan kertaa tilikauden 2021 tarkastusta ja arviointikertomuksen laadintaa varten.

Tarkastuslautakunta on tutustunut Liperin kunnan ja kuntakonsernin eri toimialueisiin lukuun ottamatta maaseutu- ja hyvinvointilautakuntaa. Lisäksi on ollut kuultavana Liperin kunnan valtuuston- ja hallituksen puheenjohtajat, sekä Siun soten toimiva johto.

Arviointikertomuksessa on huomioitu Liperin kuntastrategian tavoitteita ja toteutumista.

Ensimmäinen vuosi kuntastrategian 2021-2025 tavoitteista ei ole toteutunut Liperin kasvun, osin houkuttelevan työnantajan ja vakaan talouden osalta.

Puheenjohtajan katsaus 2021

Asukasluvun jo pitempään jatkunut pieneneminen ei ole pysähtynyt osin syntyvyyden vähenemisen takia. Työmarkkinat ovat muuttunut nopeasti ja asettaa uudet isommat vaateet houkuttelevana työnantajana toimimisesta Joensuun seutukunnalla. Talouden ennakoitavuutta on heikentänyt Siun soten yllätyksellisyys kuntien kuormitettavuuden lisääjänä. Liperin tilinpäätös painui tappiolliseksi Siun soten reilun miljoonan varauksen johdosta.

Työllisyyden osalta teollisten työpaikkojen lukumäärän nousu ilahduttaa. Tilikauden 2021 tapahtui paljon Liperiä eteenpäin vieviä asioita. Muun muassa Liperin yläkoulun valmistuminen, Liperin alakoulun rakentamisen aloittaminen, Pärnävaaran alueen osto ja sen jalostamisen aloittaminen yrittäjävetoisena viihdyttäväksi ulkoilualueeksi, Liperin Kirkkolahden aluesuunnitelman valmistuminen ja lapsiystävällinen kunta - prosessi saatiin myös alkuun.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä avoimesta ja antoisasta vuorovaikutuksesta. Kiitän myös tilintarkastusyhteisöä ja tarkastuslautakunnan jäseniä aktiivisesta ja omaehtoisesta toiminnasta tarkastustehtävässä.

Jukka Rummukainen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Valtuusto on kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan asettanut tarkastuslautakunnan toimikaudekseen hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja jäsenten esteellisyys

Varsinainen jäsen	Varajäsen
PJ, Rummukainen Jukka	Hoppa Helinä
VPJ, Hyttinen Jouni	Kettunen Eila
Huikuri Pekka	Kemppainen Marko
Sormunen Piia	Mäenpää Harri
Sorsa Maaret	Wiren Vappu
Vilèn Oili	Kailaheimo Antti

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ei ole ollut esteellisyyksiä.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Lilja Koskelo BDO Auditor Oy:stä. Hallinnon ja talouden tarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy, josta vastuullisena tilintarkastajana on toiminut Lilja Koskelo JHT, HT.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta

Tarkastuslautakunta on 10.11.2021 (§ 66) saattanut sidonnaisuusilmoitukset kunnanvaltuustolle tiedoksi. Edelleen kunnanvaltuusto on merkinnyt ilmoituksen tiedokseen 20.12.2021 (§ 87)

Arviointia varten kuultiin seuraavia viranhaltijoita:

Aihe	Kuultava henkilö	Pvm.	Aihe	Kuultava henkilö	Pvm.
Kunnan toiminnallinen ja taloudellinen katsaus	Kunnanjohtaja Hannele Mikkanen Talousjohtaja Pellervo Hämäläinen	21.10.2021	Liperin Aluelämpö Oy vuosi 2021 ja muut ajankohtaiset asiat	Toimitusjohtaja Kari Tanskanen	16.3.2022
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut Liperin kunnassa	Siun Sote Ilkka Pirskanen	10.11.2021	Vuoden 2021 toiminnalliset ja taloudelliset toteumat kunnanhallituksen näkökulmasta	Liperin kunnanhallituksen puheenjohtaja	6.4.2022
Talousarviokokonaisuus ja valtuuston asettamat vuosittavoitteet	Kunnanjohtaja Hannele Mikkanen Talousjohtaja Pellervo Hämäläinen	16.12.2021	Vuoden 2021 toiminnalliset ja taloudelliset toteumat kunnanvaltuuston näkökulmasta	Liperin kunnanvaltuuston puheenjohtaja	6.4.2022
Elinympäristölautakunnan asiat; investointihankkeet, kuntastrategian toteutuminen	Tekninen johtaja Jouni Pekonen Elinympäristölautakunnan puheenjohtaja Asmo Varis	16.12.2021			
Lipertek Oy:n ajankohtaiset asiat	Toimitusjohtaja Mika Hyttinen	12.1.2022			
Liperin Yrityskiinteistöt Oy:n vuosi 2021 ja muut ajankohtaiset asiat	Toimitusjohtaja Mika Hyttinen	12.1.2022			
Kiinteistö Oy Liperin Vuokratalot vuosi 2021 ja muut ajankohtaiset asiat	Toimitusjohtaja Jouni Martikainen	12.1.2022			
Tilinpäätösluonnos 2021, strategia, talousarvio ym.	Kunnanjohtaja Hannele Mikkanen Talousjohtaja Pellervo Hämäläinen	16.3.2022			
Henkilöstötilinpäätös 2021	Henkilöstöpäällikkö Mira Tiainen	16.3.2022			

Arviointikertomuksen lähtökohdat

Tarkastuslautakunnan arvioinnin lähtökohtana on Liperin kunnan tilinpäätös 2021

- ✓ Kunnan taloudellisen tilanteen seuraaminen
- ✓ Sitovien tavoitteiden toteutuminen
- ✓ Kuntastrategian toteutuminen
- ✓ Henkilöstötilinpäätös

Lisäksi tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena ovat olleet

- ✓ Ajankohtaisia talousarvion ulkopuolisia asioita
- ✓ Edellisten arviointikertomusten käsittely

Arviointikertomus 2020

Edellinen tarkastuslautakunta oli käsitellyt vuoden 2020 arviointikertomusta kokouksessaan 10.5.2021 (§ 40).

Arviointikertomus oli hyväksytty valtuustossa 31.5.2021 (§ 29).

Tarkastuslautakunta ei ole varsinaisesti pyytänyt vastinetta tähän kunnanhallitukselta.

KUNTASTRATEGIA JA TALOUSARVIOTAVOITTEET

Tavoitteiden asettaminen

Kunnan toiminnalle ja taloudelle asetettavista keskeisistä tavoitteista päättää kuntalain mukaan kunnanvaltuusto. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden vuositavoitteet.

Kunnan toimintakertomuksessa vuodelta 2021 on esitetty kunkin tavoitteen toteutuminen. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu toimintakertomuksessa esitettyihin toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointiin ja viranhaltijoiden kuulemiseen.

Seuraavilla sivuilla on käyty läpi valtuustokauden strategian toteutuminen sekä valtuuston nähden talousarvion sitovat toiminnan ja taloudellinen toteumat.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että kunnan strategiassa tulisi määritellä visio, mitä Liperin kunnan strategialla tavoitellaan.

Liperi kasvaa

Liperi
kasvaa

Suunnitellut toimenpiteet

- Taajamien ja kylien kehittäminen huomioiden niiden omat vahvuudet
- Muutoksia ja uudistuksia tehdään osallisuuden kautta
- Lapsiystävällinen kunta

Toteuma

- Vuoden 2017 asukasluku 12 150
- Vuoden 2018 asukasluku 12 145
- Vuoden 2019: asukasluku 12 084
- Vuoden 2020 asukasluku 11 994
- Vuoden 2021 asukasluku 11 979

Tarkastuslautakunta

- Asukasluvun nettokasvu on ollut negatiivinen edelleen.
- Taajamien ja kylien kehittämisessä tulisi keskittyä yksittäisiin isompiin hankkeisiin, kuten tietoliikenneyhteyksiin.
- Talousarviossa tulisi selkeyttää taajamien ja kylien kehittämiseen varatut määrärahat.
- Kaavoituksessa tulisi huomioida, että kunnalla olisi jatkuvasti luovutettavia yritys- ja asuintontteja.
- Kunnassa tulisi olla tarjolla riittävästi vuokra-asuntoja.

4.2.2 Lisää työpaikkoja

**Työllisyys
ja
elinvoimais
uus**

Suunnitellut toimenpiteet

- Viestintään ja Liperin näkyvyyteen panostaminen
- Laadukkaat palvelut ja viihtyisä elinympäristö vetovoimatekijöinä
- Yritys- ja työllisyyspalveluiden aktiivisen ja vuorovaikutteisen toimintamallin luominen

Toteuma

- Vuonna 2018 +80 uutta teollista työpaikkaa
- Vuonna 2019 +29 uutta teollista työpaikkaa
- Vuonna 2020 +1 uusi teollinen työpaikka
- Vuonna 2021 + 32 uutta teollista työpaikkaa (662 vuoden 2021 lopussa)

Tarkastuslautakunta

- Työpaikkojen määrä on lisääntynyt.
- Lipertek Oy:n Yritystalo II valmistui ja tämän myötä Yritystalo I ja II saatiin yhteensä 50 työpaikkaa.
- Kunnassa tulisi olla riittävästi yritys- ja asuintontteja tarjolla.
- On hyvä, että Lipertek Oy:n yritysneuvonnassa on siirretty painopistettä jalkautuvaan neuvontatyöhön ja myös Teams-neuvonta on otettu käyttöön.

Houkutteleva työnantaja

**Houkuttele
va
työnantaja**

Tavoite – Positiivinen ja houkutteleva työnantajakuva on elinehto Liperin kunnan tulevaisuuden kannalta

Toteuma – henkilöstövaihdoksia ja uusia rekrytointeja

Tarkastuslautakunta

- Tarkastuslautakunnan mielestä henkilöstövaihdokset ovat olleet normaalia vaihtuvuutta.

Vakaa talous

Vakaa talous

Tavoite

- Huolehdimme ettei taseeseen kerry alijäämää strategiakaudella.

Suunnitelma

- Huomioidaan talouden reunaehdot päätöksenteossa
- Tarkastelemme veroprosentteja talousarviovalmistelun yhteydessä

Tarkastuslautakunta

- Vuosikatetavoitetta ei täysin saavutettu.
- Siun Soten pakollinen varaus noin 1,1 milj. euroa vei talouden 628.000 euroa alijäämäiseksi.
- Veroprosenttia ei nostettu vuonna 2021 ja on sidottu vuosiksi 2022 – 2023.

Valtuustoon nähden sitovat talousarviotavoitteet

Toiminnan tavoitteet

- Liperi kasvaa
- Työllisyyttä ja elinvoimaisuutta
- Houkutteleva työnantaja
- Vakaa talous

Euromääräiset tavoitteet

- - Tilikauden yli/alijäämä
- - Palvelualueiden toimintakatteet
- - Investointeihin talousarviossa myönnetyn määrärahan kokonaissumma

Toiminnan tavoitteet –Liperi kasvaa

Toiminnan tavoite	Toimenpide	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Laadukkaat palvelut ja viihtyisä elinympäristö vetovoimatekijöinä	Sidosryhmäyhteistyön näkyväksi tekeminen	Liperi kasvaa.	Pärnätrail. Liperin yhteisöotalo. Pärnävaaran osto.	Toteumat parantaneet elinympäristön viihtyisyyttä.

Toiminnan tavoitteet –Työllisyyttä ja elinvoimaisuutta

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Lisää työpaikkoja	Ei määritelty numeerista tavoitetta.	Työllisyys	Teolliset työpaikat kasvaneet vuonna 2021	Tavoite on toteutunut.
Mahdollistetaan monipuoliset yritysalueet ja -alueet	Ei määritelty numeerista tavoitetta.	Elinvoima	Yritystonttien tarjonta riittämätöntä.	Tavoite ei toteutunut.
Työllisyyden kuntakokeilu	Työmarkkinatuen kuntaosuuden alentuminen 20 % v. 2023 loppuun mennessä. Kuntakokeilun alueen työttömyys laskee 8,5 %:iin.	Työllisyys	Työllisyyden hoitamisen lakisääteiset tehtävät siirtyvät kunnalle kokeilun ajaksi. Lisäresursointi toteutunut. Nuorisotyöttömyys on vähentynyt. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys: Tarkastuslautakunta selvitti kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kuntaosuuden vuosilta 2017-2021. 2017 0,851 m€ 2018 0,873 m€ 2019 0,953 m€ 2020 1,12 m€ 2021 1,20 m€	Työllisyys on parantunut vuonna 2021. Työttömyysaste 12 % vuonna 2020 ja 11,3 % vuonna 2021. Tavoitearvo työmarkkinatuen kuntaosuuden alentumiseksi on vaikea saavuttaa.

Toiminnan tavoitteet – Houkutteleva työnantaja

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Positiivinen ja houkutteleva työnantajakuva on elinehto Liperin tulevaisuuden kannalta.	Ei numeerista tavoitetta.	Houkutteleva työnantaja.	Kilpailukykyiset palkka- ja työsuhte-edut.	Tavoite on toteutunut, mm. E-passi ja työpaikkaruokailun tukeminen.
Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen.	Sairauspoissaolojen vähentäminen.	Houkutteleva työnantaja.	Sairauspoissaolopäivissä on pientä nousua, mutta työtaturmapoissaoloissa on selkeää laskua.	Tavoite ei ole toteutunut mm. koronan vuoksi.

Toiminnan tavoitteet –Vakaa talous

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Huolehditaan, ettei taseeseen kerry alijäämää strategiakaudella.	Ei synny ali/ylijäämää strategiakaudella.	Vakaa talous	Vuoden 2021 alijäämä on 628.000 euroa. Syynä tähän oli pakollisiin varauksiin kirjattu Siun Soten alijäämä 1, 1 milj. euroa.	Tavoite ei toteutunut.
Maankäytön ja kaavoituksen kehittäminen	Riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta.	Vakaa talous	Yleiskaavan laatiminen on aloitettu ja ohjausryhmät nimetty 19.4.2021.	Tavoite on toteutunut osittain.
Laajan hyvinvointikertomuksen käyttöönotto	Laaja hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa viimeistään 2/2021.	Vakaa talous	Hyväksytty maaliskuussa 2021.	Tavoite on toteutunut.
Vapaa-aikapalveluiden suunnitelmallisen kehittämistyön aloittaminen	Vapaa-ajan toimintaohjelmien laatiminen.	Vakaa talous	Suunnitelmien laadinta ja ulkopuolisen toimijatahon kilpailutus siirtyi vuoden 2022 puolelle.	Tavoite toteutui osittain.

Euromääräiset tavoitteet – käyttötalous

Tilikauden tulos muodostui alijäämäiseksi, vaikka muutetussa talousarviossa ennustettiin tilikauden tuloksen muodostuvan hieman ylijäämäiseksi.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Talousarviossa on pysytty talousarviomuutosten myötä. Vuoden 2021 viimeisin talousarviomuutos hyväksyttiin vuoden 2022 puolella.

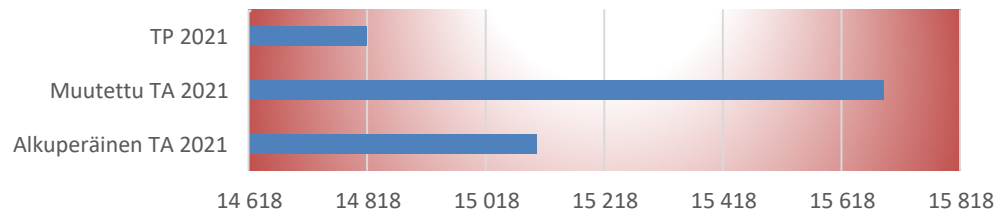
	Alkuperäinen TA 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Tilikauden ylijäämä	-465	29	-628	-657
Keskushallintopalveluiden toimintakate	48 295	48 221	48 474	-253
Hyvinvointipalveluiden toimintakate	23 146	23 872	24 278	-406
Elinympäristöpalveluiden toimintakate	2 032	2 032	1 809	-223

Euromääräiset tavoitteet – investoinnit

Investoinnit yhteensä

	Alkuperäinen TA 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Investoinnit yhteensä	15 105	15 690	14 818	-872

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Toteaa, että vuonna 2021 investoinnit ovat toteutuneet lähes määrärahan puitteissa. Alitus on 871.508 euroa, toteuma oli 14.818.402 euroa. Suurin investointi oli uusi yläkoulu Ylämyllylle 8.356.318 euroa, ylitys oli 206.318 euroa.

YHTEENVETO JA ALLEKIRJOITUKSET

Yhteenveto

Tarkastuslautakunta on edellä esittänyt arvion kuntastrategian sekä kunnan vuoden 2021 toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuustokauden arvioinnin yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa, että:

- ✓ Koronaepidemia on vaikuttanut jonkin verran toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumiseen sekä edellyttänyt henkilöstöltä poikkeuksellista jaksamista
- ✓ Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu on jatkunut joka vuosi ja merkitys kunnan talouteen kasvaa
- ✓ Kirkkolahtihanke on hyvä esimerkki positiivisesta kehityshakuisuudesta
- ✓ Pärnävaarahanke tarjoaa monipuolisen ympäristön kehittää harrastustoimintaa
- ✓ Koulurakentaminen on rasittanut kunnan taloutta ja tulee vaikuttamaan vielä useamman vuoden ajan

Lopuksi

Allekirjoitukset

Liperissä 18.5.2022

Jukka Rummukainen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Jouni Hyttinen
Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja

Piia Sormunen
Jäsen

Oili Vilèn
Jäsen

Pekka Huikuri
Jäsen

Maaret Sorsa
Jäsen